

Sygn. akt III USK 30/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania T. sp. z o.o. w B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy
z udziałem T. W., R. Ż., Ł. B., A. C.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 grudnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od postanowienia Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 9 marca 2021 r., sygn. akt III AUa 1907/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz T. sp. z o.o. w B.
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem z 9 marca 2021 r., III AUa 1907/20 uchylił zaskarżony apelacją T. sp. z o.o. w B. (odwołująca się) wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 29 sierpnia 2017 r., VII U 478/15 w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Legnicy (organ rentowy) przy udziale T. W., R. Ż., Ł. B., A. C. o ustalenie podlegania polskiemu ustawodawstwu i umorzył postępowanie w sprawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny ustalił, że pismem z dnia 29 stycznia 2020 r. belgijska instytucja ubezpieczeniowa wyraziła zgodę na zawarcie porozumienia wyjątkowego z polskim organem rentowym w sprawie ubezpieczonych — pracowników T. Sp. z o.o. w B., zgodnie z którym pracownicy, w okresie oddelegowania do pracy na terenie Belgii, podlegają polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego. W konsekwencji organ rentowy wydał w stosunku do tych osób zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzach A1. Zdaniem Sądu Apelacyjnego okoliczności te mają kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zważywszy dodatkowo na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 września 2020 r., wydanym na skutek rozpoznania skargi kasacyjnej spółki T., którym Sąd Apelacyjny jest związany stosownie do treści art. 398²⁰ zdanie pierwsze k.p.c., Sąd Najwyższy, dokonując wykładni przede wszystkim art. 5 ust. 2-4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE z 2009 r. L 284), położył nacisk w szczególności na istotność i konieczność podjęcia oraz wyczerpania procedury współpracy pomiędzy instytucją, która wydała zaświadczenie A1 i która rozpatruje podstawy do jego cofnięcia a instytucją miejsca wykonywania pracy. Sąd Najwyższy stwierdził, że w takim przypadku powinno dojść do uzgodnienia stanowiska w przedmiocie tego, któremu ustawodawstwu dana osoba będzie podlegała (z mocą wsteczną) w przypadku cofnięcia zaświadczenia A1. Sąd Najwyższy wskazał, że w przypadku konieczności wyczerpania powyższej procedury przed wydaniem decyzji unieważniających wydanie zaświadczenia A1, decyzje powinny zostać uchylone, a sprawa ponownie rozpoznana przez organ rentowy we współpracy z instytucją właściwą innego Państwa Członkowskiego.

Skoro jednak do takiego porozumienia doszło w tej sprawie jeszcze przed rozpoznaniem skargi kasacyjnej, gdyż polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z wnioskiem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, to w tych

okolicznościach, w ocenie Sądu Apelacyjnego, należało umorzyć postępowanie w oparciu o art. 477¹³ § 1 k.p.c. z uwagi na fakt, że organ rentowy uczynił zadość żądaniu strony wnoszącej odwołania - spółce T.. Ostatecznie organ rentowy wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem, zatem aktualna sytuacja ubezpieczonych jest w pełni zgodna z pierwotnym żądaniem spółki, to de facto doszło do zaspokojenia w całości roszczenia strony objętego przedmiotem zaskarżonych decyzji. To zaś uzasadniało zastosowanie w tej sprawie art. 477¹³ § 1 k.p.c., mimo że nie doszło do formalnego uchylecia decyzji organu rentowego.

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego wniósł organ rentowy, zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania, a mianowicie: art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 386 § 3 k.p.c. przez niezastosowanie tych przepisów i nieumorzenie postępowania sądowego na ich podstawie, pomimo że wystąpiła zbędność wydania orzeczenia, ponieważ poza postępowaniem sądowym zrealizowano cel, dla którego złożono odwołania od decyzji organu rentowego oraz art. 477¹³ § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i umorzenie postępowania sądowego w oparciu o przywołany przepis, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw.

Skarżący na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, podnosząc, że jest ona oczywiście uzasadniona. W ocenie organu rentowego art. 477¹³ § 1 k.p.c. ma jednoznaczne brzmienie, z którego wynika, że pozwala on na umorzenie postępowania sądowego wyłącznie w przypadku zmiany lub uchylecia zaskarżonej decyzji. W przedmiotowej sprawie wydane zaświadczenia A1 w żaden sposób nie wzruszały prawomocnych decyzji organu rentowego, bowiem - jak wcześniej podnoszono - miały wobec nich charakter następczy. Zaskarżone decyzje nie zostały zmienione ani uchylone w żadnym zakresie, co wykluczało zastosowanie przywołanego przepisu. Powyższe potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym nie może być umorzone postępowanie sądowe z pozostawieniem (w obrocie prawnym) negatywnej dla ubezpieczonego decyzji, od której wniósł odwołanie (wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2011 r., III UK 196/10, postanowienie Sądu Najwyższego z

15 listopada 2018 r., I UZ 40/18). Ponadto - zgodnie z wyrokami Sądu Najwyższego z 25 lipca 2012 r., II UK 333/11, i z 18 października 2017 r., I UK 180/17, decyzja, o której stanowi art. 477¹³ k.p.c., to decyzja, z której wynika, że rozstrzyga o przedmiocie wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania. Wydane zaświadczenia A1 nie uwzględniały w całości lub części żądania w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c., ponieważ zaświadczenia te nie rozstrzygały o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszych decyzji.

Odpowiedź na skargę kasacyjną wniosła odwołująca się spółka wnosząc o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że organ rentowy wniosł analogicznie brzmiące skargi kasacyjne, oparte na identycznej przesłance, w podobnych sprawach, w których Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 września 2022 r., III USK 32/22; z 19 października 2022 r., III USK 31/22; z 6 października 2022 r., III USK 27/22).

W niniejszej sprawie należy również stwierdzić brak podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący powołał się na występowanie w sprawie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 437). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu

Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743).

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie podważa zasadności umorzenia przez Sąd Apelacyjny postępowania w sprawie. Trudno zatem przyjąć, że nawet w ocenie samego skarżącego doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Zauważyć należy ponadto, że co do zasady, decyzja uwzględniająca w całości lub w części żądanie stron w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c. to nie tylko decyzja zmieniająca, lecz każda forma decyzji, z której w sposób jednoznaczny wynika, że rozstrzyga o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 maja 2000 r., II UKN 191/00, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 96 oraz z 16 lipca 1998 r., II UKN 138/98, OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 440). W rozpoznawanej sprawie polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z wnioskiem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, bowiem organ rentowy wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem.

Dodatkowo należy wskazać, że gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga

art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego. Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć wpływ na wynik sprawy. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącego zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły uchybienia o tak znacznym ciężarze gatunkowym, że doprowadziły do wydania nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., II USK 422/21, LEX nr 3340989).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.